

virkelig en Trang til at arbejde under denne Lov. Naar jeg sagde, at der var delte Meninger indenfor Udstykningsforeningerne, sigter jeg til, at der paa Aarsmødet i Aarhus blev ført en Forhandling om, hvilken Form man skulde foretrække, og 11 stemte da for Loven af 4. Oktober, medens 9 stemte for at blive ved den gamle Lov. Nu er det jo ret naturligt, at der indenfor vore Udstykningsforeninger kan være Strid om de to Former. Ovre i Jylland har vi paa mange Egne næsten ingen Len og Stamhuse, og det vilde dør være umuligt at udstykke, hvis vi ikke havde den anden Lov. Derfor mener jeg, at jeg er i fuld Kontakt med dem, der ønsker at arbejde i Udstykningsforeningerne. Det jeg stadig har villet, er, at vi ogsaa kunde faa Lov at virke paa Egne, hvor der ingen Len og Stamhuse er.

I § 2 foreslaas det, at der i tre Aar kan anvendes indtil 12 Millioner aarlig, hvoraf højst 1 250 000 Kr. til Tillægslaan og 500 000 Kr. til Laan til Erhvervelse af Lejehuse som Husmandsbrug. I Mod sætning til den nugældende Lov af 6. Maj 1921, hvor Laanværdien er sat op til 22 000 Kr., foreslaas det her i § 3, at Laanværdien fastsættes af Landbrugsministeren efter Samraad med Rigsdagens Finansudvalg. Og i § 4 foreslaas det, at Landbrugsministeren ligeledes efter Samraad med Finansudvalgene skal afgøre, om Statstilskuddet udelukkende skal ydes som Laan eller delvis som Tilskud. Det er de Forandringer, der er foreslaaet. De tiltaler mig, fordi det saa kan bestemmes Aar for Aar, hvor meget der skal bevilges, og hvor meget Brugene skal sættes til. Vi skulde jo helst se at komme bort fra disse Tilskud, saa snart Forholdene tillader det. De øvrige Paragraffer er enslydende med Loven af 6. Maj 1921. Dem skal jeg derfor ikke komme ind paa.

Jeg skal paa mit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling.

Olufson: Efter at vi nu i to Dage har drøftet Principperne i Jordloven af 1919 i Forhold til den gamle Statshusmandslov, vilde det sikkert ikke virke synderlig opbyggende, om man gik til at drøfte Principperne i den gamle Statshusmandslov overfor Principperne i Lensloven. Man vilde sikkert nok komme til at mindes det gamle Digt: Man sætte Ølse for, man sætte Ølse bag, Pølsen beholder dog sin Smag. Jeg skal derfor prøve paa udelukkende at holde mig til det foreliggende Lovforslag, men jeg maa dog gaa en lille Smule tilbage i Tiden, fordi det forekommer mig, at den højtærede

Landbrugsminister og hans Parti farer en lille Smule for løst frem netop i denne Lovgivning; de bygger ikke tilstrækkeligt paa Fortiden og de Erfaringer, man har indvundet, de bare kører paa og mener, at blot man lader Livet gaa sin Gang, saa ordner det hele sig af sig selv. Der har tidligere været Tider, hvor man indenfor Rigsdagen ikke havde denne Opfattelse, og jeg synes, at den Tid, vi staar overfor, maa mane en lille Smule til Eftertanke, før man gaar til at bevilge saa kolossale Beløb, som her er Tale om. Vi har fra vor Side sagt, at vi ikke havde noget imod at bevilge alt det, som Staten overhovedet var i Stand til at bære, til dette Formaal, men vi maa kræve, at Statens Interesser saa til Gengæld bliver varetaget, vi maa kræve, at de Beløb, vi bevilger, ogsaa kommer det Formaal til gode, som de er bevilget til, og dette Hensyn forekommer det mig ikke, man fra Venstres Side i særlig Grad har søgt at varetage. Det er jo ikke helt ubetydelige Midler, her er Tale om. I Fjor bevilgede vi 24 Mill. Kr., og nu staar vi overfor en Bevilling paa 36 Mill. Kr. Jeg skal minde om, at fra det Øjeblik, Loven begyndte at virke, 1900—01, da de første Laan blev udbetalt, indtil 1921—22, har vi i alt udbetalt til Nylaan og Tillægslaan omtrent den samme Sum, som vi nu bevilger i Løbet af 5 Aar. Men hver Gang man tidligere gik til en forøget Bevilling, gjorde man det med den udtrykkelige Forudsætning, at man vilde søge at bygge paa de Erfaringer, som selve denne Lovgivning førte med sig. Da man i 1891 kom ind paa denne Lovgivning, var det Meningen, at den første Periode, indtil 1904, skulde være en Prøvetid, og at man, naar man var kommet gennem denne Prøvetid, muligvis vilde gaa til en mere varig Lovgivning paa dette Omraade, til noget længere Perioder. I 1904, da man forlængede Loven, mente man, at man endnu ikke var tilstrækkelig klar over, hvorledes Loven havde virket, til at man kunde gaa til saadanne forlængede Perioder. Men man prøvede paa alle mulige Maader at skaffe sig Oplysninger; ikke mindst under Landbrugsminister Anders Nielsen prøvede man efter Lovens Vedtagelse i 1909 at skaffe sig Oplysninger om, hvorledes Loven havde virket i det praktiske Liv. Der blev udsendt Spørgeskemaer til dem, der havde faaet Laan efter disse Love; man rettede deri bestemte Forespørgsler, for at man fra Statens og Rigsdagens Side kunde blive klar over, hvorledes Loven havde virket, om den i Virkeligheden havde opfyldt det Formaal, der var stillet: at den ikke alene skulde skaffe Boplads, men ogsaa Erhverv